

вання її художньо-естетичної культури засобами кращих національних і світових культурологічних надбань, сприяє виробленню умінь примножувати культурно-мистецькі традиції свого народу; туристсько – краєзнавчий (залучення до активної діяльності у сфері туризму і краєзнавства, дослідництва та пошук у сфері знань про комплексну генетичну картину життя певних територій, вивчення окремих географічних об'єктів і явищ соціального життя у природно-історичному аспекті а також формування фізично здорової і духовної розвиненої особистості).

Врешті, – і це особливо важливо в сучасних умовах – забезпечується дозвілєво-розважальний напрямок, що сприяє формуванню умінь розумного планування і використання свого вільного часу, уявлень про задоволення від культурного дозвілля, спілкування з однолітками у різних формах ігрової та дозвілєво-розважальної діяльності, поліпшення психологічного здоров'я, зняття психологічної напруги.

Таким чином, організація позакласної роботи з біології – це системний, цілеспрямований процес, що базується на чітких, педагогічно та соціально визначених принципах і має на меті сприяти формуванню особистісних якостей учня, які є найбільш затребуваними в сучасному суспільстві.

ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДУ РОЗВ'ЯЗАННЯ СИТУАЦІЙНИХ ЗАДАЧ НА УРОКАХ ХІМІЇ

Панасенко Н.В. (Полтава)

Реалізацію мети та завдань навчання хімії у загальноосвітніх навчальних закладах покладено на вчителя, який має не лише володіти науковими знаннями, а й усвідомлювати сучасні пріоритети в освіті, орієнтуватися в новітніх технологіях. Саме перед вчителем стоїть вибір оптимальних прийомів, методів, технологій, спрямованих на активізацію навчально-пізнавальної діяльності, на розвиток особистості.

В курсі хімії поняття про хімічну рівновагу та умови її зміщення досить складне для засвоєння учнями, тому формувати його слід поступово, уникаючи спрощень, які далі заважатимуть набуванню повноцінних знань. При вивченні саме цієї теми активізувати навчально-пізнавальну діяльність учнів ефективно, застосовуючи *метод аналізу (розв'язання ситуаційних задач)* [1]. Його дидактична цінність полягає в тому, що він навчає правильно і логічно мислити, розвиває вміння спостерігати й аналізувати проблеми, які впливають із певної професійної діяльності. Цей різновид рекомендується застосовувати тоді, коли є необхідність розвитку в учнів самостійного і творчого мислення.

Безумовно, не кожну ситуацію можна розглядати як ситуаційну задачу. Така ситуація має, окрім матеріалу для аналізу, обов'язково містити і проблему, що потребує вирішення. Тільки у такому разі її використовують як навчальний матеріал для вдосконалення професійних знань, навичок та вмінь учнів у прийнятті рішень.

Для методично правильного проведення заняття педагог повинен:

1. вибрати тему, яку можна опрацювати методом розв'язання ситуаційних задач;
2. чітко з'ясувати цілі заняття та остаточно окреслити форму його проведення;
3. визначити рівень підготовленості учнів до цього заняття та їхні здіб-

- ності;
4. визначити проблеми, які можуть бути предметом аналізу та докладно їх описати, згідно з дидактичною метою і методичним замислом заняття;
 5. визначити місце і способи збирання матеріалу для ситуаційного опису;
 6. опрацювати план збирання інформації;
 7. класифікувати і провести селекцію зібраної інформації;
 8. опрацювати першу версію ситуаційного опису;
 9. передбачити шляхи обговорення ситуації в навчальній групі та окремих підгрупах і скласти „калькуляцію часу” на ці дії;
 10. остаточно визначити питання для проблемного обговорення і скласти докладний план проведення заняття;
 11. опрацювати конспект заняття до його проведення, де чітко визначити ситуаційне завдання, проблему або проблеми для дискусійного обговорення, шляхи подальшої самостійної роботи над ситуаційним завданням, „калькуляцію часу” з докладною методикою їх вирішення.

Реалізація викладених вище дидактичних і методичних вимог до заняття за допомогою методу розв’язання ситуаційних задач можлива лише за умов, коли опис відповідає змістові та методиці цієї теми, сформульований ясно і чітко, а різні факти, явища, приклади, наведені відповідно до змісту теми, відтворюють правдивий перебіг процесів та явищ, які мають місце в цій діяльності.

Таким чином, опис ситуації не повинен включати жодних коментарів учителя, його емоційного ставлення до неї, а має охоплювати тільки ту інформацію, яка вкрай необхідна для прийняття рішення. Це означає, що він висвітлює лише побічні та проміжні вказівки, які підштовхують учнів до пошуку правильного рішення [2].

Література

1. Інновації на уроках хімії. – Х.: вид. група „Основа”, 2005. – 128с.
2. Формирование познавательной активности школьников: Сб. науч. пер. / Харьк. гос. Пед. ин-т им. Г.С. Сковороды; [Под ред. В.И. Лозовой]. – Харьков: ХГПИ, 1998. – 88с.

ПРОБЛЕМНЕ НАВЧАННЯ ЯК ОДИН З МЕТОДІВ АКТИВІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ

Панасенко Н.В., Магда В.І. (Полтава)

Педагогічна теорія та практика наполягає на тому, що в основу сучасного уроку насамперед слід покласти принцип діяльності, тобто організовувати навчально-пізнавальний процес таким чином, щоб забезпечити максимально можливу активність учнів за постійно діючого зворотного зв’язку. Формування учня самостійною, ініціативною особистістю буде успішним, якщо вчитель потурбується про це з першого проведеного уроку. Одним з найперспективніших шляхів виховання активних учнів, озброєння їх необхідними вміннями і навичками є впровадження активних форм і методів навчання.

Методи активного навчання (МАН) – сукупність способів, що активізу-